BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI.

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WILEŃSKA Nr. 25, m. Nr. 3.

Nr. 67 Wilno, dnia 14 kwietnia 1927 roku

Treść numeru:

--------000 § 000-------

I,ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ,

"Rytas" o państwach bałtyckich,-

"Rytas" N,67,Artykuł p,t,:"O naszych północnych sąsiadach"

Streszczenie:

Gdyby nie Polska - współpracy poszczególnych państw nadbałtyckich nie stałoby nic na przeszkodzie,Siły Litwy,Łotwy i Estonji,zarówno w dziedzinie kulturalnej,jak i ekonomicznej są prawie równe,dlatego też niema najmniejszej podstawy sądzić,izby jedno z tych państw mogło ujarzmić drugie pod względem kulturalnym lub ekonomicznym,Spór Litwy atoli z Polską jest najważniejszą przeszkodą w zbliżeniu wzajemnem państw nadbałtyckich,

Poważne niebezpieczeństwo ze strony Rosji grozi nietylko Estończykom,lecz i wszystkim państwom nadbałtyckim,chociaż specjalnie groźnem jest dla Estończyków,Dla zmniejszenia niebezpieczeństwa należałoby oprzeć się na kimś silniejszym, Taką ostoją wydaje się północnym sąsiadom Litwy - Związek państw nadbałtyckich z Polską na czele,Lecz wprowadzeniu tego związku w życie - zawadza Wilno,Dopóki międzynarodowy bandytyzm nie będzie okupiony,dopóki Polacy nietylko słowami, lecz i czynem nie przyznają niedległości narodu litewskiego - dopóty będą oni takimi samymi wrogami niepodległości narodu litewskiego,jak i inni,zniewalający państwa nadbałtyckie do obaw o ich niepodległość,Wiadomą jest rzeczą,że Polski Litwa będzie zawsze unikać A zaś bez Litwy ten związek byłby bez znaczenia,Pozostawić Polskę w spokoju i zblizyć się do Litwy - północni sąsiedzi Litwy boją się,myśląc,ze ostoja będzie zbyt słaba,a co najważniejsze Polacy czuliby się dotknięci,poniewaz jasnem będzie,że północni sąsiedzi Litwy zajmują względem tej ostatniej przychylne stanowisko,co byłoby nie na rękę Polakom,-

W ten sposób północni sąsiedzi Litwy boją się,aby nie przysporzyć sobie ponadto wroga na południu,W głębokiem przekonaniu mniemamy, że ten strach jest bezpodstawny,ponieważ dla państw nadbałtyckich południe, bez względu na to, czy będz. względem nich ustosunkowane przyjaźnie, czy też wrogo,wrogiem zawsze będzie, świadczy o tem konflikt polsko-litewski i granice Polski daleko poza zasięg ziem etnograficznych sięgająco, Między Polakami nie brak fanatyków,którzy marzą o olbrzymiej Polsce "od morza do morza",To też dla obrony od południa Litwinom,jako też i innym państwom nadbałtyckim należy zdobyć sobie ostoję - tak samo,jak przed Wschodem lub Zachodem,Taką ostoją dla nas małych państw będzie połączenie w jeden związek, ponieważ w ten sposób zmniejszymy niebezpieczeństwo ze strony p południa,Przy tem naszym najświętszym obowiązkiem byłoby - jak najenergiczniej pomóc Ukrainie i Białorusi wyzwolić się z niewoli, Gdyby obok nas powstała niepodległa Białoruś i Ukraina wtedy nietylko niebezpieczeństwo ze strony południa zniknęłoby, lecz zachód i wschód byłyby mniej niebezpieczne-,Wobec pracy w tym kierunku zabezpieczenie nasze , małych państw nadbałtyckich nie podlegnie uszczupleniu, gdyż,wrazie jakiegoś nieporozumienia między Nadbałtykiem a Rosją, powodując się względami realnemi Polska nie będzie mogła patrzeć na to przez pal cembędzie zmuszona stanąć po stronie Nadbałtyku,-

---

Oprocz tego, jest nam wiadomem, że Francuzom i byłej całej Entencie chodzi, o jak najsłabszy stan Niemiec. To można uczynić jedynie skuwając wschód Niemiec, ponieważ zapora skuwająca Niemcy ze wschodu pod postacią Rosji po wojnie wszechświatowej nietylko upadła, lecz ponadto zostawiła podatny grunt dla rozwoju hegemonji pruskiej. Lecz na szczęście naokoło Niemiec wyrosły nowe państwa, które zawadzają Niemcom w ich nawet Drang nach Osten. Pierwsze miejsce wśród nich ze względu na swój obszar zajmuje Polska, której Ententa pozwoliła określić sobie zachodnie granice tak niewygodne dla Niemiec, że spowodowało wrogie ułożenie się stosunków polsko-niemieckich. Zupełnie jasnem jest, że Ententa uważała Polskę za najważniejszą część tego łańcucha, który ma wiązać Niemcy na wschodzie. Być może, że to właśnie odstrasza północnych sąsiadów Litwy i nie pozwala spojrzeć na Polskę bardziej krytycznym wzrokiem.-

Jesteśmy głęboko przekonani, że ten strach jest nie uzasadniony.-

Przypuśćmy, że Rosja lub Niemcy zechcą pozbyć się Polski, jako najważniejszego ogniwa tego łańcucha, wtedy bez wątpienia państwa nadbałtyckie musiałyby się wyrzec swojej wolności, ponieważ te dwa mocarstwa nie zrezygnowałyby naonczas z najlepszych dostępów do morza Bałtyckiego. W tym wypadku powodując się względami realnemi państwa nadbałtyckie będą zmuszone stać po stronie Polski bez względu nato, jakie stosunki będą panowały między nimi. - To też widzimy, że tutaj bez żadnej kombinacji - automatycznie stwarza się łańcuch pożądany dla zachodu i będzie on mocniejszym, jeżeli utworzy się na podłożu prawdy, a nie gwałtu, jak ma to miejsce obecnie. Obecne siły Polski są mniejsze od tych, jakiemiby Polska dysponowała poprzestając na terytorjach etnograficznych. Mniejszości narodowe Polski nie przedstawiają sobą siły czynnej. Inaczejby się ta rzecz miała, gdyby te mniejszości były niepodległe - nie byłyby wówczas siłą bierną i wzmocniłyby ten łańcuch.-

Zbliżenie państw nadbałtyckich nie jest czemś w rodzaju uderzania głowy o mur. Naród litewski wierzył w to i wierzy /chociaż już się znajdują pesymiści, nie dlatego, iżby uważali za rzecz niemożliwą, tylko, że północni sąsiedzi Litwy zblizenia tego zdają się nie pragnąć/. Istotnie jeżeli do zawarcia związku państw nadbałtyckich nie dojdzie to winni będą Ryga i Tallin.-

"Lietuva" o ewentualnych układach polsko-sowieckich.-

"Lietuva" N. 77 z 5/IV. r. b. Artykuł p. t.: "Układy polsko-sowieckie, a państwa nadbałtyckie". Streszczenie:

Jak wiadomo, przybył w ostatnich dniach do Warszawy poseł polski w Moskwie p. Patek i odbył dłuższą konferencję z Piłsudskim, Bartlem i Zaleskim. Wnioskować należy, iż p. Patek zakomunikował swemu rządowi o gotowości Sowietów do układów z Polską w sprawie paktu gwarancyjnego. Jednocześnie pp. Piłsudski, Bartel, Zaleski i Patek uzgodnili niechybnie swe poglądy na tę sprawę i to - jak się zdaje - na korzyść nieoficjalnej p jeszcze propozycji sowieckiej.-

P.Patek wrócił do Moskwy,gdzie w imieniu swego rządu rozpocznie już pertraktacje z Kremlem.Wreszcie krążą pogłoski o rychłej rewizycie p.Zaleskiego w Moskwie /odpowiedź na wizytę Cziczerina w Warszawie/.

Bezcelowem narazie byłoby rozstrząsanie znaczenia paktu gwarancyjnego polsko-sowieckiego dla Europy Wschodniej z doświadczenia bowiem wiadomo,że pomiędzy układami o pakt, a podpisaniem samego paktu,sporo może wody upłynąć.-

Co skłania Sowiety do rokowań z Polską w sprawie paktu gwarancyjnego? Przyczyny tego szukać należy w obawie Sowietów przed zbrojną ich blokadą,o jakiej w ostatnich czasach - w związku z konfliktem anglo-sowieckim - duże się pisze.Moskwa widocznie nie ufa w pokojowe zapewnienia Chamberlaina i Stresemanna.Politycy sowieccy niechybnie podejrzewają Chamberlaina o obłudę,gdyż trudno im przypuścić,aby Europa Zachodnia miała spokojnie przyglądać się sukcesom bolszewizmu w Chinach, sukcesom,których najdotkliwszym dla mocarstw zachodnich wyrazem była utrata Szanghaju.Dyplomaci sowieccy doskonale zdają sobie z tego sprawę,nie wiedząc jednak z której strony akcja przeciwko ZSSR się rozpocznie: z zachodu, wschodu czy południa.Domysły na ten temat są dość różnorodne Prasa sowiecka /"Prawda"/ dopatruje się niebezpieczeństwa w Chinach, które dyplomacja europejska może w rezultacie skierować przeciwko Rosji na terenie Mandżurji,Syberji,Mongolji i Turkiestanu.Nawet w konflikcie włosko-jugosłowiańskim skłonna jest Moskwa widzieć intrygę przeciwko sobie.Największą wszelako nieufność wśród polityków z Kremla budzą Polska i państwa nadbałtyckie.Tem się też tłumaczy parafowanie paktu sowiecko-łotewskiego,ustępstwa sowieckie w sprawie koncesji na rzecz Niemiec,jak również ustępstwa w sprawie spłaty długów przedwojennych na rzecz Francji.Tem się wreszcie tłumaczy chęć układów z Polską.-

Trudno narazie przewidzieć wyniki tych układów.Sowiety lubią - jak wiadomo - przeciągać rokowania w nieskończoność.Niezbyt też skwapliwie wypełniają pakty,nawet podpisane. Sam fakt układów polsko-sowieckich już obecnie wywiera swój wpływ na politykę państw nadbałtyckich.Co do Łotwy np. to fakt ten utrwala dyplomatów łotewskich w mniemaniu o słuszności swej, zainicjowanej niedawno polityki.Łotwa ze spokojnem sumieniem może obecnie doprowadzić do końca swój pakt gwarancyjny z ZSSR.Polska bowiem, która sama obecnie rozpoczęła układy z Sowietami, nie będzie utrudniać Łotwie pertraktacji z Moskwą, jak dotychczas.- O ile zaś mimo wszystko trudności ze strony polskiej będą, to Łotwa jasno już zda sobie sprawę z egoistycznych intencyj polskich.-

"Lietuva" N.73 z 31/III.Artykuł p.t. "W sprawie orjentacji". Streszczenie:

Po długiej stagnacji objawiać się nad Bałtykiem zaczęła intensywność myśli politycznej, zmieniając do gruntu dotychczasowe nastroje tamtejsze.Co przed rokiem jeszcze pomyśleć by się nie dało,dzisiaj staje się aksjomatem życia paktycznego. Państwa nadbałtyckie przeżywają kryzys polityczny, szukając nowych dróg.Znajduje to swój wyraz w krytycznem ustosunkowaniu się do dotychczasowej orjentacji i w należytej ocenie koncepcji związku nadbałtyckiego.-

Przyznać należy, że niejednolitość dotychczasowa, orjentacji politycznej państw nadbałtyckich stanowiła główną przeszkodę do zrealizowania związku nadbałtyckiego.W sprawie wyboru orjentacji,rolę straszaka dla państw nadbałtyckich odgrywała Rosja Sowiecka.Rolę tę wyolbrzymiała jeszcze bardziej Polska, która chciała w ten sposób poddać państewka nadbałtyckie swym wpływom.-

Dopóki "niebezpieczeństwo wschodnie" było jedynie możliwością teoretyczną, państwom nadbałtyckim rycerska ochrona polskiego Don Quijote'a wydawała się dostateczną. Braki wszelako gwarancyj na to, aby - w wypadku poważnego konfliktu - mogła Polska swe obietnice wypełnić. Kwestja zbrojnego konfliktu z Sowietami bynajmniej nie jest wykluczona; stosunki Europy Zachodniej z ZSSR lada moment mogą się zakończyć katastrofą. Pewne objawy pozwalają wnioskować, że nad Bałtykiem brać zaczyna górę koncepcja nieprzychylna dla Polski. - Niezależnie przeto od chęci utrzymania z Polską przyjaznych stosunków sąsiedzkich, szuka dyplomacja nadbałtycka sposobu uniknięcia bezpośredniego udziału w grożącym konflikcie mocarstw. Zawarcie paktów o nieagresji z Rosją oraz neutralizacja państw nadbałtyckich są głównymi środkami dla osiągnięcia tego celu. -

Orjentacja polonofilska straciła nad Bałtykiem grunt pod nogami. - Zresztą postępowanie polskie wyraź. nie świadczyło o tem, że Polska dążyła nad Bałtykiem jedynie do wyciągnięcia własnych korzyści, bez liczenia się z interesami państw nadbałtyckich. - Z Warszawy nadchodzą wieści, iż podjęto tam rokowania w sprawie paktu gwarancyjnego z Rosją Sowiecką, przyczem obaj kontrahenci spodziewają się osiągnąć w krótkim czasie porozumienie. W takim jednak razie niezrozumiałe stają wysiłki dyplomacji polskiej, zmierzające do rozciągania podobnych paktów gwarancyjnych pomiędzy Rosją a państwami nadbałtyckiemi. Prosty stąd wniosek, że Polsce więcej zależało na roztoczeniu kontroli swej nad państwami nadbałtyckiemi, w celu tem większego wyzyskania swych konjunktur politycznych, aniżeli na obronie państw nadbałtyckich przed agresją rosyjską. Obecny flirt Polski z Rosją stawia w niewygodnej sytuacji zwłaszcza Estonję, która dotychczas pokładała na Polsce jak największe nadzieje. Nieznany bliżej jest tok układów polsko-sowieckich. Być może, iż znów odżyje koncepcja polska o podzieleniu sfery wpływów nad Bałtykiem pomiędzy Polską a Rosją. -

Wobec takich widoków, realizacja związku nadbałtyckiego nie powinna leżeć za górami. Uzgodnienie poglądów na politykę polską i sowiecką stworzyłoby wspólną orjentację państ nadbałtyckich, co byłoby kamieniem węgielnym związku wspomnianych państw. Związek taki ułatwiłby z kolei realizację dalszych zadań, z których najżywotniejszem jest niewątpliwie neutralizacja państw nadbałtyckich. -

Tak się w ogólnych zarysach przedstawia sytuacja nad Bałtykiem. -

Prasa litewska o przyjeździe internuncjusza papieskiego do Kowna. -

"Lietuvos Žinios" N. 76 z 4/IV. r. b. Artykuł p. t. "Nowy etap

Streszczenie:

Dnia 1 kwietnia przybył do Kowna internuncjusz mgr Sekioppa. Należy przypuszczać, że rząd litewski już naznaczył swego dyplomatycznego posła przy Watykanie. W ten sposób na-

leży uważać, że dyplomatyczne stosunki, zerwane z Watykanem na wiosnę 1925 r., zostały odnowione i zdecydowanie unormowane. Mgr. Schioppa jest pierwszym dyplomatycznym posłem Watykanu w Litwie. Dotychczas Watyka przeznaczał dla Litwy delegata jedynie tylko dla spraw kościelnych. To też taki delegat, żadnych dyplomatycznych funkcyj, bez specjalnego upoważnienia nie mógł spełniać. Dlatego też stosunki dyplomatyczne Litwy z Watykanem były utrzymywane jedynie za pośrednictwem przedstawiciela Litwy w ~~Rzymie~~ Rzymie. Przedstawicielstwo to jednak w kwietniu 1925 roku przez rząd litewski zostało skasowane.-

To też dzisiaj przed obliczem odnowienia dyplomatycznych stosunków, bardzo byłoby na miejsce przypomnieć ostatni etap tych stosunków i ocenić perspektywę przyszłości.-

Cała wina w tem, że republika litewska przez dwa lata nie utrzymywała oficjalnych stosunków z Watykanem, spada na dyplomację Watykanu, prowadzącą polską politykę. Postępowanie Watykanu w stosunku do Litwy gądzące w narodowe interesy Litwy i prestige Republiki Litewskiej - jest tego rodzaju, że bez naprawienia tego postępku /podpisanie konkordatu z Polską/, żadne państwo kulturalne, będące na miejscu Litwy, nie mogłoby wszcząć rokowań o odnowienie stosunków dyplomatycznych.-

Litewski rząd te stosunki odnowił. To oznacza, że Watykan poczynił już pewne kroki w celu nawiązania zerwanych stosunków. Wszelako, jakie te kroki poczynił Watykan ze swej strony, dla szerszego ogółu dotychczas pozostaje tajemnicą. My znamy jedynie głośną bullę "Lithuanorum gente", która orzeka zwiększenie liczby biskupów i dziekanów. Nie chcemy wierzyć, żeby za nowe mitry biskupie rząd litewski mógł się wyrzec honoru narodu i państwa. To też w tej sprawie czekamy wyjaśnień z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, mogących zaspokoić uzasadnioną troskę społeczeństwa.-

Wszelako i teraz nie możemy nie zauważyć faktu, że przyjazd Mgr. Schioppy zbiega się z usiłowaniami niektórych państw pogodzenia Litwy z Polską. Polityka Papieża była pod tym względem b. konsekwentna, zaczynając od aktu przyznania, w którym zaproponowano Litwie ugodę z Polską. To też, czy oczekiwane w Europie zmiany w stosunkach polsko-litewskich nie zostają przyspieszone także tym nowym etapem w historji stosunków pomiędzy Litwą a Watykanem?.-

"Lietuva" N.75 z 2/IV. r. b. pisze w tej samej sprawie co następuje:

Jest rzeczą zupełnie naturalną, że Litwa utrzymuje stosunki z centrum katolicyzmu - Watykanem. Powstały po przewrocie grudniowym rząd uważał za potrzebne odnowienie stosunków ze Stolicą Apostolską. Dotychczas Watykan nie posiadał swego dyplomatycznego przedstawiciela w Litwie. Obecnie brak ten zostaje postroniony. W r. ub. miał miejsce bardzo ważny fakt w życiu Litwy - a mianowicie - utworzenie prowincji kościelnej. Kościół katolicki na Litwie przed wojną stanowił część prowincji kościelnej imperjum rosyjskiego. Po oddzieleniu się Litwy od Rosji stosunki kościelne na Litwie stały się bardzo zawikłane. Jedna część Litwy należała do metropolji mohylewskiej, inna /Suwalszczyzna / - do Warszawskiej, i trzecia /kraj kłajpedzki/ - do warmińskiej. Stan taki był szkodliwy nietylko dla stosunków kościelnych, lecz także ze względów politycznych.-

Utworzenie odrębnej litewskiej prowincji kościelnej położyło kres temu. Litwa posiada dziś swą własną, złożoną z pięciu biskupstw prowincję, która zależy bezpośrednio od Stolicy Apostolskiej.-

---

Oczwista - każdego Litwina-katolika boli, ze centrum kościoła litewskiego jest Kowno,a nie Wilno.Boli z tego powodu,że kościół w Wileńszczyznie w rękach okupantów coraz to w większej mierze staje się narzędziem w wynaradawianiu Litwinów. Trzeba się jednak spodziewać,ze Stolica Apostolska zauważy tę niecną ~~prace~~ robotę i postara się jej położyć kres -

Że na Litwie potrzeby kościelne dotychczas wikłały się ze sprawą polskości,ze kościół w wielu wypadkach był,a częściowo, jak naprzykład, w Litwie okupowanej jest po dziś dzień wykorzystywany jako środek w akcji polonofilskiej - to przypisać to należy w pierwszym rzędzie tej okoliczności,że Litwa nie utrzymywała bezpośrednich stosunkowz z Watykanem. Stolica Apostolska nie zawsze była objektywnie poinformowana o potrzebach kościoła na Litwie, bo informacje te nie pochodziły ze źródeł bezstronnych.

Dlatego też wznowienie stosunków dyplomatycznych z Watykanem posiada szczególne znaczenie dla stron obu.To też Litwa wita przybyłego przedstawiciela stolicy Apostolskiej i życzy mu największej pomyślności w jego pracach.-

"L i e t u v a" w s p r a w i e s p ł a w u d r z e w a N i e m n e m.-

"Lietuva" N.79 z 7/IV.r.b. Artykuł p.t."W sprawie spławu drzewa Niemnem". Streszczenie:

Pewna spółka angielska - The International Pulpaud Chemical Company Ltd London - zwróciła się ostatnio do rządu litewskiego z prośbą o pozwolenie spławiania Niemnem ok.100 tys.mt.kw. drzewa, zakupionego przez rzeczoną spółkę w Polsce.Rząd litewski oświadczył w odpowiedzi,że tranzytowy spław Niemnem regulowany jest przez wydany w r.ub. regulamin.Sprawa ta należy już przeto do kompetencji litewskiego ministerstwa komunikacji.Przedstawiciel spółki angielskiej odpowiedzią tą się zadowolnił,to też należy się spodziewać,iż z chwilą rozpoczęcia się sezonu, zakupione przez spółkę angielską drzewo będzie spławione-. Cały ten,napozór nieznaczny incydent,posiada znaczenie głębsze.Tranzytowy spław drzewa Niemnem jest od kilku lat przedmiotem rozpraw zarówno w sferach przemysłowych,jak też dyplomatycznych.zwłaszcza wyolbrzymia tę sprawę Polska, która zamierza - przy pomocy stosunków gospodarczych utorować drogę politycznemu zbliżeniu polsko-litewskiemu.Zamiary polskie znalazły swój wyraz już podczas rokowań w Kopenhadze i Lugano.Polska usiłowała wtedy przeprowadzić stworzenie konsulatów swych na teratorjum Litwy.Poniewaz jednak nie doszło to do skutku,przeto spław drzewa Niemnem utracił w oczach dyplomacji polskiej swe praktyczne znaczenie.-

Pewien odłam prasy zagranicznej pragnie widzieć w zainicjowanym ostatnio przez firmę angielską spławie drzewa początek stosunków polsko-~~x~~ litewskich.~~Opinja~~ Opinja taka jest wszelako błędna.Rząd litewski nigdy nie stawiał kwestji spławu w płaszczyznie stosunków polsko-litewskich.Regulamin opracowany w r.ub. przez rząd litewski nie wchodzi w pochodzenie spławianego drzewa.Ostatni krok firmy angielskiej jest wyłącznie "biznesem" nie mającym nic wspólnego z wyższą polityką.-

Będąc z natury rzeczy apolityczny fakt rozpoczęcia spławu drzewa ma inne jeszcze znaczenie, a mianowicie zadaje kłam rozpuszczanym od czasu do czasu pogłoskom o zamierzonej agresji polskiej na Litwę.Handlowe sfery angielskie zbyt dobrze są poinformowane u swego rządu, aby miały angażować się w spław drzewem w obliczu bliskiej wojny w Europie "sch. Wojna jest więc wymysłem i plotką.-

---

P o d r ó ż   p o s ł a   a n g i e l s k i e g o   V a u g h a n a   d o   K o w n a   w   o ś w i e t l e n i u   p r a s y   n i e m i e c k i e j . -

"Memeler Dampfboot" Nr. 74. Artykuł p.t. "Anglja i Litwa"

Streszczenie:

W tej chwili walczą w Rydze Anglja i Sowiety o uzyskanie przodującego stanowiska. W wyniku tej walki zainteresowane są nietylko Anglja i Sowiety, w wielkim stopniu może on zaważyć również na samoistności krajów bałtyckich. Dokładnego przeglądu sytuacji politycznej wciąż jeszcze niepodobna uczynić. Powodowany zapewne niedawnem spotkaniem Woldemaras-Zelens i zapowiedzianą w czasie najbliższym konferencją trzech ministrów krajów bałtyckich, poseł angielski dla tych krajów znów udał się do Kowna, przyjmując, jak widać, że tutaj spocznie środek ciężkości przyszłego rozwoju stosunków w państwach bałtyckich. Jednocześnie koła londyńskie napomykają o pożyczce dla Litwy, nie zapominając jednak o 15 miljonach długu, jaki Litwa zaciągnęła wobec Anglji za dostarczony jej materjał kolejowy i dotychczas nie uregulowany.-

O podróży angielskiego posła w krajach bałtyckich donoszą rozmaite pisma wschodnio-pruskie:

Angielski poseł dla krajów bałtyckich sir Tudor Vaughan, który ma swą stałą siedzibę w Rydze, przeniósł się na pewien czas do Kowna. Jeszcze w dniu swego przybycia odbył on naradę z Premjerem Woldemarasem. Szczegóły tej rozmowy nie są jeszcze wiadome, w miejscowych jednak kołach politycznych sądzą, iż Vaughan ma za zadanie wystąpić w charakterze pośrednika między Polską a Litwą.-

"Vossische Zeitung" N. 73., nawiązując do kowieńskiej podróży angielskiego przedstawiciela w krajach bałtyckich Vaughana, stwierdza, iż:

Okoliczność, że Anglja plany Woldemarasa co do jak najściślejszego związku Litwy z Łotwą i Estonją śledzi z drażliwością jest zrozumiała. Podobna koalicja bałtycka w znacznym stopniu orjentowałaby się w kierunku Rosji Sowieckiej, będąc przytem skierowaną przeciwko Polsce. Wobec tego rząd angielski zainteresowany jest w tem, aby zatarg litewsko-polski załagodzić, by w ten sposób wzmocnić na wschodzie swe własne stanowisko. O znacznych postępach zbliżenia krajów bałtyckich świadczy rozgłos, jakiego nabrało poufne spotkanie na pograniczu niemieckiem premjera litewskiego Woldemarasa z łotewskim ministrem spraw zagranicznych Zelensem. Spotkanie to miało miejsce w dn 6 marca, a więc bezpośrednio przed zawarciem łotewsko-sowieckiego paktu gwarancyjnego. Gdy litewskie ministerstwo fakt spotkania tłumaczyło jedynie, jako akt kurtuazji, koła poinformowane wiedzą, iż obydwaj ministrowie zastanawiali się nad kwestją, czy traktat ~~zbliżenia, do którego dążą Litwa i Łotwa~~, łotewsko-sowiecki nie zahamuje zbliżenia, do którego dążą Litwa i Łotwa. Woldemaras wyraził swą zgodę na traktat łotewsko-sowiecki i bezpośrednio potem zawarcie tego traktatu przyszło do skutku.-

S p r a w a   n i e m i e c k o - l i t e w s k i e g o   t r a k t a t u   h a n d l o w e g o . -

"Koenigsberger Allgemeinztg" dowiaduje się z Berlina:

Jak wiadomo, od pewnego czasu pomiędzy rządem litewskim, a posłem niemieckim w Kownie toczą się rozmowy w sprawie podjęcia rokowań co do nowego układu handlowego, który na życzenie Litwy ma zastąpić obecnie istniejącą, nieco już przestarzałą umowę. Ze strony niemieckiej, poczyniono, jak słychać, propozycje rozpoczęcia rokowań w początku kwietnia i należy przypuszczać, iż rząd litewski poczyni do tego czasu niezbędne przygotowania techniczne.-

Obok tego strona niemiecka wysuwa ostatnio na czoło dyskusji życzenia natury finansowej. Nie tak dawno temu zawiadomiliśmy o wizycie w Berlinie pewnej osoby z Litwy, która miała przygotować podstawę do ewentualnej pożyczki niemieckiej w postaci wielkich kredytów dla eksportu litewskiego. Kwestję tę badano we wszystkich kierunkach, przyczem ze strony litewskiej nawiązano kontakt z niemieckiemi prywatnemi kołami finansowemi celem ustalenia, czy możliwem jest, by życzeniom litewskim stało się zadość za ewentualną gwarancją rządu niemieckiego. Rozmowy co do tego projektu, jakie toczyły się w ciągu dwuch ostatnich tygodni nie zostały jeszcze zakończone.-

Podając tę wiadomość "Koenigsberger Allgemeine Ztg" "Litauische Rundschau" przestrzega, by zachowywano się względem niej z rezerwą. Pismo niemieckie stwierdza, iż strona litewska nie powzięła decyzji stanowczych i z wielu względów zajmuje stanowisko wyczekujące. Tymczasem inicjatywa ma całkowicie wyjść ze strony Litwy. Ta jednak czeka obecnie na ukształtowanie się polsko-niemieckich stosunków gospodarczych albowiem podpisując traktat handlowy z Polską, Niemcy po raz pierwszy zawrą umowę o doniosłem znaczeniu dla ukształtowania się ich cen agrarnych, przez co stanowisko Litwy w rokowaniach, całkiem bez jej wpływu, ulegnie znacznemu polepszeniu

"L i e t u v a" o   p r o b l e m i e   r o z b r o j e n i a   w   E u r o p i e . - "Lietuva" N. 74 z 1/IV. r. b.

Widmo przyszłej wojny wciąż spędza sen z powiek dyplomatów europejskich. W związku z tem popularną jest dziś idea rozbrojenia powszechnego narodów. Mimo wszelkich jednak wysiłków w tym kierunku, wyczuwa się brak jakiejkolwiek gwarancji międzynarodowej, iże rozbrojenie będzie trwałe.-

W Europie Wschodniej Polska i Sowiety wciąż zapewniają świat o swych tendencjach pokojowych. Wszystko to jednak są - jak się zdaje - frazesy. Możliwość wojny w Europie Wschodniej zdaje się bardziej realną niż kiedykolwiek. W szczególności wschodnio-północny zakątek państwa polskiego, może z łatwością stać się terenem walki. Wilno wciąż jest tą niezajątrzoną raną, która krwawi od szeregu lat.

Państwa zachodnie winnyby zwrócić baczniejszą uwagę na stosunki polityczne w Europie Wschodniej.-

---------000 § 000---------

II. ŻYCIE GOSPODARCZE.

T r a k t a t y   h a n d l o w e   L i t w y . -

"Lietuva" N. 78, 79, 80. - Streszczenie.-

Handel i stosunki handlowe Litwy z Niemcami stanowią podstawowy czynnik życia gospodarczego Litwy. W o g ó l n y m   w y w o z i e   L i t w y   w r. 1925 /sięgającym 243 milj. lit./ 51% p r z y p a d a   n a   N i e m c y . J e s z c z e   w i ę k s z y   o d s e t e k /57%/ w y n o s i   w w ó z   L i t w y   z   N i e m i e c . - Więcej niż połowa całego obrotu handlowego Litwy przypada na handel z Niemcami.-

W stosunkach jednak z Niemcami ważny jest nietylko obrót towarowy, lecz wogóle całe życie ekonomiczne Litwy, jej handel wewnętrzny, kredyt i finansowanie handlu są ściśle uzależnione od Niemiec. Poważny odsetek banków prywatnych na Litwie obraca kapitałem niemieckim.-

Z powodu ekonomicznego ustosunkowania się pomiędzy Niemcami a Litwą, ta ostatnia nietyle skłania się pod względem ekonomicznym do Rosji i Polski - które jako kraje eksportujące płody rolnicze raczej są na rynku międzynarodowym konkurentami Litwy - ile w kierunku Niemiec.

Ze względów e k o n o m i c z n y c h Litwa jest b a r d z o   z a i n t e r e s o w a n a   w   t e m ,   ż e b y   r o z w i j a ć   s w e   s t o s u n k i   z   N i e m c a m i . - Dla Niemiec z ich olbrzymim handlem zagranicznym Litwa gospodarczo oczywiście poważnej roli nie odegrywa, natomiast ze względów p o l i t y c z n y c h Niemcy są bardzo zainteresowane w utrzymywaniu dobrych stosunków z Litwą. Ta zbieżność interesów gospodarczych z jednej strony, politycznych - ze strony drugiej, stwarzają naturalne możliwości wytworzenia dobrych pomiędzy obu krajami stosunków ekonomicznych, również dla obu stron korzystnych.-

Istniejący jednak traktat handlowy litewsko-niemiecki w małym stopniu odpowiada temu założeniu. Został on zawarty w trudnym dla Litwy i Niemiec 1923 roku, kiedy w Niemczech panowała inflacja. Okoliczności te u j e m n i e s i ę   o d b i ł y   n a   t r e ś c i   t r a k t a t u . - Znać na nim piętno ówczesnego stanu rzeczy - bardzo niejasnych i nieistotnych stosunków. Brak mu ducha wolnego handlu. Pełno w nim natomiast zastrzeżeń, zakazów oraz postanowień, które łatwo sobie wytłumaczyć, mając przed oczyma faktyczne okoliczności gospodarcze ówczesnych Niemiec.-

Traktat litewsko-niemiecki był podpisany w Dreznie w czerwcu 1923 roku. Miał on uzyskać moc prawną dopiero po wymianie ratyfikacji w Berlinie, i przewidziany był na 2 lata. Litwa ratyfikowała traktat dopiero po roku - dn. 31 lipca 1924 r. /odbite w N. 173 "Wiadomości Urzędowych"/, wymiana jednak ratyfikacji nastąpiła dopiero w maju 1926 r. - w trzy lata po zawarciu traktatu. Traktat ten zatem ma jeszcze moc prawną do maja 1928 r. Od tego czasu ma on moc prawną /w myśl art. 33/ dopóki Litwa lub Niemcy od niego się nie odmówią, donosząc o tem zawczasu o 6 miesięcy. A więc gdyby się chciało, żeby traktat ten po dwu latach trwania moc swą utracił - trzebaby się od niego odmówić niepóźniej niż w grudniu bieżącego roku.-

Uzyskawszy moc prawną dopiero w trzy lata po zawarciu, traktat ten już na początku swego istnienia był już przestarzały. Można tylko żałować, że taki, jaki jest, jeszcze będzie miał moc prawną półtora roku - a nie czekając na nie trzebaby się zająć jego przejrzeniem.-

Ogólne postanowienia traktatu,-

Myśl przewodnia traktatu została w § 1 art,10 ujęta w sposób następujący:"Oba układające się kraje będą się odnosiły nawzajem,jako państwa najbardziej przychylnie do siebie usposobione,-

Postanowienia te należy rozumieć,jako wyrażenie zgody na najbardziej przychylne traktowanie wszystkich stosunków gospodarczych i prawnych,-

§ 2 tegoż 10 art, dodaje:"dotyczy to przedewszystkiem 1/opłat celnych, 2/zakazu handlu towarami,3/tranzytu, 4/opłat miejscowych,5/formalności celnych, 6/transportu podróżnych i bagażu,7/zabezpieczenia własności,-

Punkty te oczywiście nie wyczerpują wszystkich dziedzin ze stosunków ekonomicznych i prawnych,zaznaczenie tych punktów należy rozumieć jako przykładowy spis - dla uniknięcia jakichkolwiek sporów lub nieporozumień,,,

§ 3 tegoż 10 artykułu wymienia te s z c z e g ó l n e wypadki,kiedy się wyłącza to najbardziej przychylne ustosunkowanie,

Do tych szczególnych przypadków należą:1/poszczególne ułatwienie w strefie pogranicznej,/nie przekraczając 15 km,/ w komunikowaniu się z któremkolwiek z państw trzecich, 2/szczególne stosunki, jakieby się wytworzyły wobec zawarcia z któremkolwiek z państw unji celnej,dwa te wyjątki normalnie wpisywane są prawie do wszystkich traktatów opartych o zasadę jak najdalej posuniętej przychylności,3/traktat z któremkolwiek z państw trzecich o obustronnej pomocy przy układaniu podatków i o uniknięciu podwójnego opodatkowania, 4/szczególne ułatwienia, które Niemcy musiały przyznać państwom sojuszniczym w myśl traktatu pokojowego z r,1919 jeżeli tych ulg Niemcy nie przyznają któremukolwiek z państw trzecich,które traktatu tego nie podpisały,to ograniczenie po upływie 5-ciu lat od podpisania traktatu wersalskiego i utraty mocy zasady jak najdalej idącej jednostronnej przychylności - zasady w swoim czasie Niemcom narzuconej - dziś utraciło swe praktyczne znaczenie, 5/szczególne ułatwienia, które Niemcy mogą przyznać Austrji lub Litwa "jednemu z państw nadbałtyckich",Nie można powiedzieć,żeby to ostatnie powiedzenie było jasne,Do krajów nadbałtyckich można zaliczyć również Rosję i Polskę, jasnem jest jednak, że nie te państwa miało się na względzie w powyższej uwadze,W innych traktatach Litwy również się spotykamy z terminem "państw nadbałtyckich" lecz jednocześnie zawsze następuje wyjaśnienie,że się ma tu na myśli Findlandję,Łotwę i Estonję,-

Traktat z Czechosłowacją,-

Pierwszem państwem, z którem Litwa zawarła prawdziwy traktat handlowy /nie zaś zwyczajną umowę,ograniczającą się na wymianę not/ była Czechosłowacja,Stosunki han, dlowe z tem państwem są ważne dla Litwy nietyle ze względu na eksportowane towary z Litwy /w r,1925 cały eksport Litwy do Czechosłowacji stanowił zaledwie 1% całkowitego wywozu litewskiego,co odpowiada sumie 2,422,000 litów/ - ile ze względu na wwóz towarów czechosłowackich na Litwę /w tym samym 1925 r, z Czechosłowacji przywieziono na Litwę na sumę 13,649,000 lt,, co stanowi 5% całkowitego wwozu Litwy/,-

Traktat ten został podpisany w Pradze 27 kwietnia 1923 r, /wydrukowany w NN,144 i 145 "Wiadomości Urzędowych"/ Ratyfikowany przez sejm litewski w tymże roku 26 października Wymiana ratyfikacyj nastąpiła w listopadzie 1924 roku w Kownie,Od tego czasu traktat jest w mocy,Czas trwania jego określono na jeden rok,Jeżeli żadne ze stron nie wyjawi chęci odnowienia traktatu - takowy uzyskuje moc prawną na rok następny, Jeżeli odnowa ju nastąpiła - traktat jest jeszcze w mocy w ciągu 6-ciu miesięcy,-

Traktat jest oparty o zasadę jak najdalej idących uprzywilejowań - w sferze praw obywatelskich,podatków i dokonywanie operacyj handlowych,przemysłowych i finansowych,wwozu i wywozu towarów,ceł wwozowych i wywozowych,-

Tranzyt również jest ufundowany na zasadzie jak najdalej idących uprzywilejowań,Dozwolone jest coprawda ściąganie specjalnych opłat tranzytowych,ale tylko na pokrycie wydatków administracyjnych,związanych z dowozem,Podatki z tytułu przepuszczenia towaru tranzytowego mogą być ustanawiane w dowolny sposób, w odniesieniu do nich postawiony jest jedynie warunek,by były "słuszne" i "w miarę możności" zdążające do ułatwienia wymiany międzynarodowej,Tranzyt towarów i podróżnych może być wzbroniony ze względów zdrowotnych,bezpieczeństwa krajowego i weterynaryjnych,-

Artykuł 14 traktatu podaje wyjątki z zasady jak najdalej idących uprzywilejowań:Wyjątki te dotyczą: 1/umów o komunikacji pogranicznej, 2/tych państw, z któremi w przyszłości może być zawarta unja celna, 3/na korzyść państw nadbałtyckich /Finlandji,Estonji,Łotwy/ ze strony Litwy oraz na korzyść Austrji i Węgier ze strony Czechosłowacji,,

W szeregu zatem traktatów handlowych Litwy - traktat z Czechosłowacją jest z tego względu ciekawy, że w nim poraz pierwszy ukazują się wyjątki od zasady jak najdalej idących uprzywilejowań,które to wyjątki będą się nadal ukazywały w następnych traktatach Litwy,Ogółem biorąc - traktat o którym mowa jest węższy i nie tak liberalny,jak traktaty z Anglją i Szwajcarją,

Co się tyczy praw obywateli państw układających się, to w tej dziedzinie nie posunięto się do zrównania tych praw,lecz również poprzestano na zasadzie jak najdalej idąxcych uprzywilejowań,Na uwagę zasługuje fakt przyznania obywatelom drugiego państwa prawa uciekania się wymiaru sprawiedliwości sądowej z obywatelami państwa danego oraz uchwała, mocą której strony zrzekają się pobierania odnośnych zastawów - jako gwarancji, że dana osoba pokryje przysądzone hasła sądowe /conto iudicatum solci/,Godnem również uwagi jest to,że przyznani obustronnie moc prawną towarzystwom i osobom prawnym, prawnie działającym w państwie drugiem,

W dziedzinie wymiany towarów pierwszy raz w szeregu traktatów handlowych Litwy ukazuje się uwaga o możliwości czynienia ograniczeń,a nawet zakazów,dotyczących wwozu i wywozu towarów, "dopóki będą trwały obecne warunki ekonomiczne" i "obecne szczególne trudności",Ponadto są wyjątki natury sanitarnej,weterynaryjnej,-

Warunki tranzytu w traktacie, o którym mowa,nie są tak liberalnie potraktowane,jak w odniesieniu do innych państ czemu więcej winna Czechosłowacja, która dąży do wyciągania korzyści ze swego położenia geograficznego - jako kraj tranzytowy pomiędzy Niemcami a półwyspem Bałkańskim - nie zaś Litwa,która z szeregiem państw zawarła kilka umów tranzytowych,na zasadach,aż nader liberlanych,nie sięgających poza dyspozycje tranzytowej konwencji Barcelońskiej z r,1921 r,-

W traktacie z Czechosłowacją poraz pierwszy ukazuje się "klauzula nadbałtyku" ujęta naogół w zasadę największego uprzywilejowania , acz jej znaczenie w praktyce z racji jej pominięcia w traktatach z Rosją,Anglją i Szwajcarją - jest żadne,-

---

Z ekonomicznego życia Litwy.-

"Lietuvos Zinios" N.66 z 26/III.r.b.

Handel Litwy w lutym r.b.

W ciągu lutego r.b. eksportowała Litwa na sumę 25,6 m.lt. importowała zaś na sumę 15,7 m.lit.,bilans czynny wyniósł przeto w lutym ~~miesiąc~~ r.b. 9,9 m.lt. Import lutowy mniejszy był od styczniowego o 900 t.lit.,eksport zaś o 700 tys.lit.

Eksploatacja torfu na Litwie.-

W 1926 r. eksploatacja maszynowa torfu na Litwie wyraziła się cyfrą 21 ~~tann~~ tonn.W zestawieniu z 1925 r. wydobyto w 1926 r. torfu o 20% mniej.Przyczyną tego była konkurencja węgla kamiennego oraz brak odpowiednich kredytów.- Bez użycia maszyn,wydobyto w 1926 r. na Litwie 50 tys.tonn torfu który został zużytkowany przez ludność miejscową.-
Torf,wydobyty przy pomocy odpowiednich maszyn, użyty został na cele przemysłowe i przez koleje.

Tranzyt przez Litwę.-

Według litewskich danych statystycznych,wzrasta wciąż tranzyt przez Litwę,począwszy od 1925 r. W 1925 r. przeszły przez terytorjum litewskie 942 wagony /14.286 tonn/ towarów z Rosji do Niemiec i 1.608 wag. /15.425 tonn/ z Niemiec do Rosji.W 1926 r. pozycja pierwsza wzrosła do 3.501 wag. /56.876 tonn/, druga zaś - do 6.598 wag. /75.779 tonn/. W r.b. tranzyt wzrośnie jeszcze więcej, jak to wynika z dotychczasowych danych: w styczniu z Niemiec do Rosji 676 wag. /9.032 tonn/ i z Rosji do Niemiec - 855 wagony /15.125 tonn/.

Eksport~~a~~ koni z Litwy.-

Po zawarciu traktatu o nieagresji z Rosją Litwie udało się również nawiązać jakie takie stosunki ekonomiczne. Jako pierwszy symptomat takiej ekonomicznej współpracy należy uważać umowę, zawartą z Rosją Sowiecką przez Związek Kooperatyw w sprawie skupu koni.-
W myśl tej umowy Litwa miała dostarczyć do Mińska 500 koni kawaleryjskich - na warunkach następujących: 25% Rosjanie płacą odrazu, 25% po trzech miesiącach i resztą 50% po 7-miu miesiącach.-
Zeszłoroczne strajki w Anglji,spadek produkcji w Niemczech odbiły się na eksporcie koni roboczych z Litwy- Na wypadek takich niepomyślnych konjunktur Litwa ponosi ogromne straty.-
Ponadto - przy wwozie koni do Niemiec trzeba płacić od sztuki 500 mk. cła.Ratując się od bankructwa ekonomicznego Litwa musi w jakikolwiek sposób zawrzeć traktat ekonomiczny z Niemcami - w tym zaś między innemi musi być przeprowadzone zniesienie ceł wwozowych na konie.Co do Rosji to nie będzie już możności wysłania ponad 170 sztuk wybranych i już odtransportowanych,gdyż umowa kończy się w ostatnich dniach marca.

Dane urzędowe o zapas zboża w Litwie na d.1/II.27 r

Według ostatniej ankiety Kowieńskiego Centralnego Biura Statystycznego nadwyżka urodzaju zboża na Litwie w zestawieniu z r.ub. wygląda jak następuje:żyta - 12,1%,pszenicy 6,4%,jęczmienia 8,2%,grochu,gryki i bobu - 7,2%,ogółem konsumpcyjnych zbóż 9,7%,owsa,wyki i innej paszy - 5,6%.
Nadwyżka zbóż na początku roku gospodarczego,będąca

w młynach,składach kupieckich lub elewatorach tabelka nie uwzględnia.-

Na pytanie,na jak długo Litwie wystarczy posiadane zboże ankieta daje następującą odpowiedź:żyta na 7,5 miesięcy,pszenicy na 15,6 mies.,jęczmienia 6,2 m.,grochu,gryki bobu 4,8 m.ogólnie,konsumcyjnych zbóż 7,4, ziemniaków 8,9 m. owsa i innej paszy 5,7 m.-

Ludność wiejska skonsumowała nie więcej 12,0% pszenicy rocznej konsumcji żyta.Dlatego też,jeżeli się doda zapasy pszenicy do żyta, to chleba wystarczy rolnikom licząc od dn. 1 lutego na 6,6 miesięcy.-

S t o s u n k i g o s p o d a r c z e p o m i ę d z y Ł o t w ą a L i t w ą .-

"Litauische Rundschau" N.77 z 5/IV.r.b. Artykuł p.t."Stosunki gospodarcze pomiędzy Łotwą a Litwą". Streszczenie:

Problem ciaśniejszego kontaktu gospodarczego pomiędzy Łotwą a Litwę znów stał się w ostatnich czasach aktualny Złożyły się na to między innemi warunki polityczne /zbliżenie łotewsko-litewskie/.-Oświadczenie premjera litewskiego Woldemarasa w deklaracji rządu,iż polityka zagraniczna Litwy zmierzać będzie do przeprowadzenia neutralizacji państwa litewskiego zasługuje na odpowiednią ocenę nietylko ze względów politycznych.Przeprowadzenie bowiem na gruncie międzynarodowym neutralizacji Litwy,a za jej przykładem też Łotwy i Estonji nie da się pomyśleć bez uregulowania stosunków gospodarczych pomiędzy temi państwami.Wypływa to z geograficznej sytuacji państewek nadbałtyckich.W związku z tem,deklarację rządowa premjera Woldemarasa traktować można,jako wyraz gospodarczej jedności państewek nadbałtyckich,która wszelako dotychczas się nie urzeczywistniła,pomijając łotewsko-estońską unję celną.Tem więcej przeto naglącym nakazem chwili jest podjęcie wysiłków ku realizacji unji celnej i wogóle gospodarczej pomiędzy wszystkiemi państwami nadbałtyckiemi i bez wyjątku.

Dążenie do otworzenia rynku litewskiego przemysłowi łotewskiemu oraz rynku łotewskiego - produktom rolnym Litwy jest dziś bardziej uzasadnione niż kiedykolwiek.Niemniej uzasadnione jest usiłowanie zbliżenia gospodarczego pomiędzy Litwą a Estonją.Konkretnym wyrazem tego usiłowania była delegacja estońskiej Izby Handlowej do Kowna z p.Puhk na czele. Delegacja ta ma na celu wszczęcie rokowań w sprawie podpisania paktu handlowego litewsko-estońskiego.Byłby to niewątpliwie pierwszy krok do związku gospodarczo-politycznego 3-ch państewek nadbałtyckich.W braku inicjatywy rządowej,chwycono się inicjatywy prywatnej.Krok ten podyktowany był przez potrzebę.Spodziewać się należy, że w sprawie zbliżenia gospodarczego łotewsko-litewskiego również którakolwiek strona na aktywny krok się zdobędzie.-

Według oficjalnej statystyki łotewskiej import z Litwy do Łotwy,który w 1925 r. wynosił 11,1 m.łt. spadł w 1926 r. na 8,9 m.łt. Według zaś statystyki litewskiej - odwrotnie: eksport litewski wzrósł z 10,5 m.łt. /1925/ na 13,4 m. łt. /1926/. Co do eksportu łotewskiego do Litwy to - według statystyki łotewskiej wynosił on 7,1 m.łt. /1925/,i 5,0 m.łt /1926/, według litewskiej zaś - 7,0 m.łt. /1925/ i 3,8 m.łt 1926/. Tak więc:

	w/g stat.łot.	wg.stat.lit.
import	8,9 m.łt.	13,4 m.łt.
eksport	5,0 m.łt.	3,8 m.łt.
bilans	3,9 m.łt.	9,6 m.łt.

Wobec tak znacznej róznicy zdań co do bilansu handlowego między Łotwą a Litwą,ustalenie cyfry właściwej jest utrudnione.Nie ulega jedynie wątpliwości, że Łotwa więcej towarów z Litwy importuje,aniżeli do Litwy eksportuje.-

Łotwa importuje z Litwy głównie surowce i półfabrykaty - przeważnie rolniczego pochodzenia, /na sumę 14,241 t.lt. w 1926 r./ Dalej zywe bydło - 7.034 t.lit.- wiktuały - 4.276 t.lt. i fabrykaty - 918 t.lt.

Z surowców i półfabrykatów importuje Łotwa głównie Len - 2,391 lt., nasienie lnu - na sumę 2.353 lt, inne produkty niewymien. - 1.670 t.lt. skóra cielęca - 1.550.000 lt, papierówka - 1,344.000 lt, deski - 744,000 lt, szmaty - 552 tys.lt.,nasienie koniczyny - 528.000 lt.,wełna - 478.000 lt, szczecina - 471.000 ltx, wytłoczyny lnu - 358.000 lt.,stare żelazo - 269.000 lt.,kości,róg - 256.000 lt., konie 3827 szt. - 3.519.000 lt.rogacizna - 6290 szt. - 2.155.000 lt. prosięta - 11.900 - 485.000 lt., jaja - 2.521.000 lt, wyka 857.000 lt, świeże mięso - 390.000 lt, masło - 221.000 lt.-

Nieznaczny był natomiast import fabrykatów gotowych który wyraził się sumą zaledwie 918.000 lt.-

Z powyższego wynika,że Litwa importuje niemal wyłącznie produkty rolnicze.Na te ostatnie przypada bowiem prawie 95% wartości całego importu.Natomiast Litwa importuje z Łotwy głównie fabrykaty /3.033 tys.lit./,dalej surowce i półfabrykaty /1,419.000 lt./,wreszcie wiktuały /975.000 lit./.Z importowanych przez Litwę z Łotwy fabrykatów wymienić należy:fabrykaty niewyszczególnione /690 tys.lit./ wyroby z gumy /735.000 lit./, ~~wyroby~~ maszyny rolnicze /509.000 lt./ przędza bawełniana /402,000 lt./,tkaniny bawełniane /388.000 lt./ papier i wyroby z papieru /360.700 lt./,skory /215000 lt./ rózne maszyny /165.000 lt./,fabrykaty z zelaza i stali /141.000 lt./ wyroby z blachy /135.000 lt./ wyroby z zelaza lanego /132.000 lt./,wyroby z drutu /115.000 lt./ narzędzia ręczne /107.600 lt/,wyroby ze szkła /91.500, lt./, surowce i półfabrykaty niewyszczególniobe /405,000 lt./ żelazo w sztabach /535.000 lt./,superfosfat - /117.000 lt./ cyna i blacha cynkowa /104 tys. lit./,nafta /65.000 lt./,oleje roślinne /317.000 lt./, ryby /157.000 lt./,produkty niewyszczególnione /120.000 lt/ śledzie - 72.000 lt. i t.d.

Eksport litewski do Łotwy jest więc naogół znacznie wyzszy od eksportu łotewskiego do Litwy Stąd konieczność traktatu handlowego,któryby wyrównał tak rażące różnice.

Spodziewać się należy, że rządu obu krajów odczują doniosłość tego momentu i dołożą wszelkich starań,aby drogą traktatów handlowych przeprowadzić zbliżenie gospodarcze najpierw Litwy i Łotwy,następnie zaś - wszystkich trzech państewek nadbałtyckich.-

"Litauische Rundschau" o sytuaģji gospodarczej Litwy.-

"Litauische Rundschau" N.56.Artykuł p.t.:"O sytuacji".

Streszczenie:

Sytuacja gospodarcza Litwy mimo optymizmu pewnych czynników rządowych,bynajmniej się nie polepsza.Raczej przeciwnie.Długotrwały kryzys ekonomiczny zaostrza się jeszcze bardziej przez nieurodzaj z 1926 r. Nawet urzędowy,częstokroć tendencyjny "Lietuvos Ukis" nie ukrywa faktu,że znaczna część powiatów,zwłaszcza wschodnich,wyczerpała już swe zapasy żyta. Dla kraju par excellence rolniczego,jakim jest Litwa objaw to groźny.Nie zatuszują go zapewnienia o czynnym bilansie

handlowym,o zastąpioniu żyta przez inne zboża,jak kartofle, jęczmień i in,Bilans handlowy Litwy prawdopodobnie nie da się utrzymać w czynnej równowadze,skoro się weźmie pod uwagę konieczność importu żyta z zagranicy na sumę kilkudziesięciu miljonów litów.Fakt ten jest dziś niewątpliwie największą bolączką gospodarczą Litwy,Pozatem stały ujemny wpływ na sytuację ekonomiczną wywierają bolączki zadawnione,jak·nadmierny ciężar podatków,koszty aparatu administracyjnego,niefortunna reforma rolna,brak stosunków handlowych z Polską ograniczenia celne niemieckie, i t,p,

Sanacja wymagałaby długich lat pracy,Temniemniej rząd litewski zdołałby w pewnym stopniu zaradzić złemu przez rozumną,oszczędnościową politykę gospodarczą i umiejętne wyzyskanie konjunktur zagranicznych,-

"Lietuvos Zinios" o polityce oszczędnościowej rządu litewskiego,-

"Lietuvos Zinios" N,48 z 1/IV,r,b, Artykuł p,t,:"Czy z właściwego końca zaczynamy oszczędzać?", Streszczenie:

Litwa,jak wiadomo, oddawna już przechodzi ciężki kryzys gospodarczy,W związku z tem zachodzi konieczność polityki oszczędnościowej,Wszelako na Litwie niezawsze polityka ta jest racjonalna,Ostatnio np:niektóre z banków litewskich zainicjowały energiczną akcję przeciwko importowi na Litwę żyta, odmawiając importującym je firmom kredytów,Wspomnianą akcję banków popierają również sfery rządowe,Wszelako trudno dopatrzeć się w tem względów racjonalnej polityki oszczędnościowej,Chodzi w danym wypadku raczej o zapokojenie apetytów kupiectwa miejscowego,a jednocześnie o podkopanie lewicowego "Związku Kooperatyw Rolnych",który żyto z zagranicy w większych ilościach importuje,

Zresztą represalje względem importu zboża nie odniosą pożądanego skutku,gdyż krajowe ceny na zboże wzrosną do rozmiarów niebywałych,co konsumentom nie może być na rękę, Z drugiej znów strony,wskutek nieurodzaju kraj istotnie odczuwa brak tak niezbędnego artykułu spożywczego,jakim jest ~~żyto~~ żyto,Zamiast więc dążyć do zaradzenia temu brakowi drogą ułatwienia importu,sfery kupieckie i rządowe import żyta utrudniają,nie zwracając natomiast uwagi na import przedmiotów zbędnych i luksusowych,jak kosmetyki,auta i t,p,

Tymczasem właśnie represje względem tych przedmiotów zbytku będą przejawem zdrowej i racjonalnej polityki oszczędnościowej,Rocznie Litwa importuje przedmiotów zbytku na 10 m,lt, conajmniej,Należałoby import ten do minimum ograniczyć,Importerom zboża natomiast rząd winienby otworzyć kredyty,aby możliwie udostępnić cenę tego tak ważnego dla ludności artykułu,-

Obecna polityka oszczędnościowa rządu jest niewłaściwa i szkodliwa,-

-----------ooo § ooo-----------

III,ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I SPRAWY SPOŁECZNE.

Rozwiązanie Sejmu.- Sprawa aresztowania posła Pajauisa.- Posiedzenia Sejmu z dnia 8 i 12 kwietnia Zamiary rządu co do wyborów.-

Komunikat Elty o aresztowaniu pos.Pajauisa.-

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje:Na początku marca policja polityczna wpadła na trop organizacji,której celem było obalenie przy pomocy zbrojnej siły obecnego rządu i powołanie nowego z ludowców i socjaldemokratów.Policji politycznej udało się wykryć plan zamachu oraz spiskowców,z których główni zostali aresztowani,inni,po przeprowadzeniu śledztwa, oddani do dyspozycji sądu doraźnego,trzeci wreszcie są jeszcze badani.-

Ze znalezionego materjału,zeznań świadków i oskarżonych wynika, iż przewrót miał się odbyć 14-15 marca.-

Jednym z głównych przywódców organizacji było poseł do sejmu Pajauis,którego wykryto w toku jego działalności i aresztowano w nocy 3 kwietnia w Szawlach.Na badaniu dr.Pajauis przyznał się.O areszcie jego rząd podał do wiadomości Marszałka Sejmu,dalsze zaś prowadzenie sprawy polecił odnośnym urzędom.- Spisek został zlikwidowany.-

Na posiedzeniu sejmowej komisji spraw zagranicznych, które się odbyło 4 kwietnia o godz.8 min.30 rano,posłowie frakcji ludowej i socjaldemokratycznej wobec aresztowania dr.Pajauisa,który jest członkiem partji ludowej i komisji spraw zagranicznych,opuścili na znak protestu posiedzenie komisji.-

Pos.Toluszys zażądał o prezesa ministrów p.Woldemarasa natychmiastowego zwolnienia aresztowanego posła Pajauisa, wskazując na złamanie konstytucji i uniemożliwienie przez to pracy w Sejmie.-

Posiedzenie Sejmu z dnia 8 kwietnia r.b.

Posiedzenie o godz.10 min.10 otwiera Marszałek Stulginskis,komunikując Sejmowi o areszcie pos.Pajauisa.Ponieważ jest to pierwszy w dziejach parlamentu litewskiego wypadek ujęcia posła,Marszałek proponuje sprawę aresztu postawić na pierszy punkt porządku dziennego.Pozatem porządek dzienny zostaje uzupełniony przez szereg drobnych ustaw.

Następnie sekretarz Masilunas odczytuje wykaz pism jakie wpłynęły do Sejmu.Figuruje wśród nich interpelacja ludowców w sprawie aresztu pos.Pajauisa.Rozważanie jej nastąpi po przerwie.-

Socjaldemokraci zapytują z miejsca o los wniesionej przez nich interpelacji.-

Marszałek Stulginskis wyjaśnia,iż ze względu na formę,w jakiej interpelacja została zredagowana oraz ponieważ poddaje ona krytyce działalność sądów,prezydjum nie uznało za możliwe jej ogłaszać.

W kwestji formalnej zabiera głos pos.Skipitis /partja gosp./ stawiając wniosek o zarządzenie 30 minutowej przerwy dla narad międzyfrakcyjnych nad porządkiem obrad w sprawie pierwszego punktu porządku dziennego.-Wniosek zostaje przyjęty jednogłośnie.

Po przerwie posiedzenie rozpoczyna się o godz.11 min. 10.Na porządek dzienny wpływa sprawa aresztu pos.Pajauisa.-

Głos otrzymuje pos.Skipitis /partja gosp./,który proponuje wyłonić ad hoc specjalną komisję dla szczegółowego zbadania sprawy i przedstawienia wyników badań Sejmowi nie później

niż 12 b.m. Do komisji mają wejść przedstawiciele frakcji po 1 i po 10 posłów.- Wniosek pos.Skipitisa zostaje przyjęty jednogłośnie.-

Do komisji frakcje delegują:od związku gospodarzy - pos.Karoblisa,od ludowców posł:Toluszysa i Sugintasa,od socjaldemokratów - pos.Purenasowa i chrz.dem. pos.Endziułajtisa.

Z kolei wpływa i zostaje przyjęty wniosek o przeniesienie rozważania interpelacji na 2 punkt porządku dziennego.- Po odczytaniu tekstu deklaracji /podajemy go oddzielnie/ przez sekretarza Masilunasa,głos zabiera Premjer pos.Woldemaras, któ ry oświadcza,że rząd uznaje niezwykłą wagę omawianej sprawy,czego dowodem jest zawiadomienie Marszałka Sejmu o dokonanym areszcie jeszcze przed upływem przewidzianych przez Konstytucję 48 godzin, zatem gotów jest do udzielenia wszelkich wyjaśnień, uważając interpelację za nagłą i możliwą do przyjęcia.-

Po przemowie prezesa ministrów zostaje jednogłośnie uchwalona nagłość i przyjęcie interpelacji.

Ludowcy składają wniosek o przerwanie posiedzenia- Przeciwko wnioskowi opowiada się pos.Krupaviczus /ch.d./ uważając zakończenie posiedzenia przed wyczerpaniem porządku dziennego za niestosowne.-

Za wnioskiem głosują socjaldemokraci,ludowcy oraz część mniejszości narodowych i pos-Skipitis.Przeciwko - 3 frakcje chrz.dem. i narodowcy.Reszta się wstrzymuje.-

Wniosek zostaje przyjęty.Marszałek zamyka posiedzenie.Następne we wtorek 12 b.m. o godz.9 rano.- Na czele porządku dziennego sprawa aresztu pos.Pajauisa.-

Posiedzenie Sejmu z dnia 12 kwietnia r.b.

Na posiedzeniu Sejmu z dnia 12 kwietnia prezes ministrów Woldemaras wygłosił przeszło dwugodzinne przemówienie,w którem uzasadnił aresztowanie pos.Pajauisa.-

Po przemówieniach przedstawicieli poszczególnych partyj,podczas których Woldemaras zabierał trzykrotnie głos,zbijając wywody posłów - zgłoszono votum nieufności dla rządu.-

Po zgłoszeniu tego wniosku,poseł frakcji polskiej Giżyński złożył w imieniu wszystkich mniejszości oświadczenie, że ponieważ rząd postępuje antykonstytucyjnie,mniejszości będą głosowały za wnioskiem nieufności dla rządu.-

Następnie sensację wywołało wystąpienie przywódcy partji gospodarczej pos.Skipitisa,który oświadczył,że od czasu przewrotu grudniowego,odegrywał on rolę pośrednika pomiędzy rządem a opozycją, usiłując pogodzić oba skrzydła sejmowe.- W dalszym ciągu swego przemówienia pos.Skipitis krytykował politykę rządu i oświadczył, że jego partja nie może nadal popierać obecnego gabinetu.-

Po oświadczeniu Skipitisa przystąpiono do głosowania. Formuła większości komisji,żądająca zwolnienia pos.Pajauisa zostaje przyjęta większością 45 głosów,przeciwko 30.Tyleż głosów za i przeciw zyskuje formuła laudininków,wyrażająca rządowi votum nieufności.-

Po przerwie przewodniczący odczytał dekret prezydenta o rozwiązaniu sejmu.- W dekrecie tym zaznaczono,że co się tyczy wyznaczenia terminu nowych wyborów, to będzie ogłoszone specjalne rozporządzenie.--

Wyjaśnienie rządu w sprawie aresztowania dr.Pajauisa

Kiedy po przewrocie 17 grudnia utworzył się obecny rząd,w całej Litwie i zagranicą obiegały pogłoski,iż nie potrwa on długo,iż będzie on obalony albo przez partje lewicowe,albo prawicowe.-Ze strony prawicy garstka ludzi,pragnąca dojść do władzy pod płaszczykiem faszyzmu,obudzić niechęć do obecnego rządu oskarżając go o słabość,nieudolność,czy też brak chęci w oczyszczaniu kraju od komunistycznego,socjalistycznego i podobnego i

niż 12 b.m. Do Komisji mają wejść przedstawiciele frakcji po 1 i po 10 posłów.- Wniosek pos.Skipitisa zostaje przyjęty jednogłośnie.-

Do Komisji frakcje delegują:od związku gospodarzy - pos.Karoblisa,od ludowców posł:Toluszysa i Sugintasa,od socjaldemokratów - pos.Purenasowa i chrz.dem. pos.Andziulajtisa.

Z kolei wpływa i zostaje przyjęty wniosek o przeniesienie rozważania interpelacji na 2 punkt porządku dziennego.- Po odczytaniu tekstu deklaracji /podajemy go oddzielnie/ przez sekretarza Kailimasa,głos zabiera Premjer pos.Woldemaras, który oświadcza,że rząd uznaje niezwykłą wagę omawianej sprawy, czego dowodem jest zawiadomienie marszałka Sejmu o dokonanym aresztowaniu jeszcze przed upływem przewidzianych przez Konstytucję 48 godzin, zatem gotów jest do udzielenia wszelkich wyjaśnień, uważając interpelację za nagłą i możliwą do przyjęcia.-

Po przemowie prezesa ministrów zostaje jednogłośnie uchwalona nagłość i przyjęcie interpelacji.

Ludowcy składają wniosek o przerwanie posiedzenia- Przeciwko wnioskowi opowiada się pos.Krupavičius /ch.d./ uważając zakończenie posiedzenia przed wyczerpaniem porządku dziennego za niestosowne.-

Za wnioskiem głosują socjaldemokraci,ludowcy oraz część mniejszości narodowych i pos.Skipitis.Przeciwko - 3 frakcje chrz.dem. i narodowcy,reszta się wstrzymuje.-

Wniosek zostaje przyjęty.Marszałek zamyka posiedzenie.Następne we wtorek 12 b.m. o godz.9 rano.- Na czele porządku dziennego sprawa aresztu pos.Pajaujisa.-

Posiedzenie Sejmu z dnia 12 kwietnia r.b.

Na posiedzeniu Sejmu z dnia 12 kwietnia prezes ministrów Woldemaras wygłosił przeszło dwugodzinne przemówienie,w którem uzasadnił aresztowanie pos.Pajaujisa.-

Po przemówieniach przedstawicieli poszczególnych partyj,podczas których Woldemaras zabierał trzykrotnie głos,zbijając wywody posłów - zgłoszono votum nieufności dla rządu.-

Po zgłoszeniu tego wniosku,poseł frakcji polskiej Gidżewski złożył w imieniu wszystkich mniejszości oświadczenie, że ponieważ rząd postępuje antykonstytucyjnie,mniejszości będą głosowały za wnioskiem nieufności dla rządu.-

Następnie sensację wywołało wystąpienie przywódcy partji gospodarczej pos.Skipitisa,który oświadczył,że od czasu przewrotu grudniowego,odgrywał on rolę pośrednika pomiędzy rządem a opozycją, łagodząc obie strony sejmowe.- W dalszym ciągu swego przemówienia pos.Skipitis krytykował politykę rządu i oświadczył, że jego partja nie może nadal popierać obecnego gabinetu.-

Po oświadczeniu Skipitisa przystąpiono do głosowania. Formuła większości komisji,żądająca zwolnienia pos.Pajaujisa została przyjęta większością 40 głosów,przeciwko 30.Tylez głosów za i przeciw zyskuje formuła ludowców,wyrażająca rządowi votum nieufności.-

Po przerwie przewodniczący odczytał dekret prezydenta o rozwiązaniu Sejmu.- W dekrecie tym zaznaczono,że co się tyczy wyznaczenia terminu nowych wyborów, to będzie ogłoszone specjalne rozporządzenie.-

Wyjaśnienie rządu w sprawie aresztowania dr.Pajaujisa

Kiedy po przewrocie 17 grudnia utworzył się obecny rząd,w całej Litwie i zagranicą obiegały pogłoski,iż nie potrwa on długo,iż będzie on obalony albo przez partje lewicowe,albo prawicowe,-ze strony prawicy garstka ludzi,pragnąca dojść do władzy pod płaszczykiem faszyzmu,obudzić miecnéd do obecnego rządu oskarżając go o słabość,nieudolność,czy też brak chęci w obronie kraju od komunistycznego,socjalistycznego i podobnego

żywiołu i wogóle starała się o zdeskredytowanie rządu wobec kraju.Zakusy ze strony prawicy w celu obalenia prawowitego rządu zostały szybko i bez trudu zlikwidowane.-

Gdy nieliczna grupa prawicowa uczyniła wysiłki ku objęciu rządów,partje lewicowe,które zdążyły już ochłonąć po wypadkach 17 grudnia nabrały przekonania, że i inni mogą dojść do władzy,prowadząc odpowiednią propagandę i zakładając "komitety zbawienia", które w odpowiedniej chwili miały wystąpić zbrojnie.W celu przyciągnięcia szerszych warstw ludności zadania komitetów przedstawiano w ten sposób,aby wydawały się one bardziej popularnemi i niewinnemi.Przedstawiano,iż komitet nie przygotowuje żadnego zamachu na rząd obecny,lecz że istnieje niebezpieczeństwo dyktatury faszystowskiej,której należy przeciwić się zbrojnie,i że jeśli obecny,legalny rząd pójdzie drogą faszyzmu i będzie działał wbrew konstytucji,to i jego należy w końcu obalić.-

W ten sposób mówiono i agitowano w szerszych masach lu ludności,na naradach bardziej poufnych stworzyła się tymczasem niewielka grupa ludzi,która miała w drodze zbrojnego powstania obalić obecny rząd i przywrócić na jego miejsce stary,lecz ze znacznemi zmianami.Przy pracy tej spotkały się trzy kierunki: ludowcy,socjaldemokraci i komuniści.Tym razem komuniści nie mieli zamiaru wywołania przewrotu komunistycznego i wogóle działania we własnem imieniu,lecz jedynie popierania innych.Po dokonaniu przewrotu oczekiwali oni i od nowego rządu zalegalizowania partji komunistycznej i zwolnienia aresztowanych komunistów.-

Wszystkie trzy grupy zabiegały o wpływy w wojsku, przy pomocy którego istniała nadzieja na obalenie obecnego rządu.W tym celu próbowano znaleść stronników w różnych formacjach armji,a nawet byli upatrzeni ajenci,którzy mieli utrzymywać łączność pomiędzy oddziałami wojskowemi.Istniało kilka konspiracyjnych lokalów,gdzie spiskowcy zbierali się w celu wysłuchania sprawozdań lub otrzymania wskazówek dla swej dalszej akcji.Jednym z główniejszych uczestników i organizatorów spisku był dr.Pajauis.Spisek został wykryty i bez trudu.Cała jego organizacja polegała na oszukaństwie:mówiono,iż większość już przyłączyła się do przewrotu i wobec tego niema niebezpieczeństwa innym,którzy się chcą przyłączyć.Tym zaś,którzy się przyłączyli,grożono rozstrzelaniem za zdradę,ponieważ,jak mówiono,każdego spiskowca śledzi kilka innych.Takiemi pogróżkami posługiwał się poseł do Sejmu dr.Pajauis,do czego zresztą sam się przyznał.-

Powstanie miało się odbyć 14-15 marca.Areszty jednak członków spisku ostrzegły ich,iż władzę wiedzą o ich zamiarach. Mimo to praca nie ustała.Organizatorowie wydali rozkaz,aby ogłaszano,iż powstanie zostaje odłożone na czas bardziej odpowiedni i prowadzono w dalszym ciągu agitację w oczekiwaniu lepszej sposobności.-

Według pierwotnych wiadomości,posiadanych przez rząd, centra ludowców i socjaldemokratów nie wiedziały o tej działalności członków swych partji.Wobec tego rząd poinformował przywódców tych partji o przygotowaniach do powstania i po otrzymaniu odpowiedzi,iż nietylko,że nie uznają one gwałtu,który ma być wymierzony rządowi,lecz potępiają go stanowczo,doradził wydanie publicznej odezwy lub oświadczenia o potępieniu agitacji prowadzonej w imieniu tych partyj,która zmierza do obalenia rządu.Wskazano im przytem,iż rząd nie ma nic przeciwko podkreśleniu w ich odezwie opozycyjnego stanowiska względem obecnego rządu.-

Mając wiele wiadomości o działalności w przygotowaniu powstania przez dr.Pajauisa,władze uważały za swój obowiązek aresztować go i wydać sądom.-

Wywiad Woldemarasa z przedstawicielem "Siewodnia".

"Siewodnia" zamieszcza wywiad swego korespondenta kowieńskiego z premjerem Woldemarasem.-

Premjer litewski nie wymienił terminu zwołania nowego Sejmu oświadczając,że nowe wybory nastąpią również nieoczekiwanie,jak nieoczekiwanie nastąpiło rozwiązanie Sejmu.Rząd według wszelkiego prawdopodobieństwa zmieni ordynację wyborczą, a potem zechce przeprowadzić zmiany konstytucji i szereg reform w administracji państwowej.-Ponieważ lewe skrzydło sejmu wypowiedziało się przeciwko rządowi,wobec tego będzie się musiał teraz wypowiedzieć cały naród,czy to drogą nowych wyborów,czy w jakiś inny sposób.-

Przechodząc do wystąpienia przewodniczącego partji gospodarzy Skipitisa przeciwko rządowi,które miało miejsce na wczorajszem posiedzeniu Sejmu,Woldemaras oświadczył,że krytyka rządu ze strony Skipitisa komplikuje sytuację,ponieważ partja gospodarcza rozporządza dwiema tekami w gabinecie,a mianowicie tekami rolnictwa i komunikacji.-

Krążą pogłoski - powiedział dalej Woldemaras - że panuje niezadowolenie również i wśród prawicowych ministrów mojego gabinetu.Oficjalnie jednak o tem nic nie wiem.-

Pogłoski "Rigasche Rundschau".-

"Rigasche Rundschau" donosi z Kowna, jakoby Woldemaras bezpośrednio po ogłoszeniu dekretu prezydenta o rozwiązaniu Sejmu złożył swą dymisję.-

Według doniesień tego dziennika, misja utworzenia nowego gabinetu ma być powierzona obecnemu ministrowi wojny Merkisowi.Merkis ma utworzyć gabinet czysto nacjonalistyczny bez chrześćjańskiej demokracji.-

Nowy rząd miałby charakter dyktatury i rządziłby bez parlamentu.Dotychczasowy minister spraw zagranicznych pozostałby nadal w rządzie.-

Konstytucyjny termin nowych wyborów.-

"Rigasche Rundschau" omawiając rozwiązanie Sejmu litewskiego pochwala w zupełności to zarządzenie rządu,jako konieczne.

Większość sejmu była na drodze do bolszewizmu,a z takim sejmem praca była niemożliwa.Nowy rząd oczekiwał po 17 grudnia poprawy,lecz przekonawszy się,że jest ona niemożliwą, rozwiązał sejm.-

"Lietuvos Žinios" pisze,że jeżeli konflikt pomiędzy rządem a Sejmem nie mógł być zlikwidowany drogą pokojową,to musiało przyjść do rozwiązania sejmu.-

Zgodnie z konstytucją nowe wybory winny nastąpić nie później,niż po 60 dniach, t.j. do dnia 12 czerwca r.b.

-----------ooo § ooo-----------